

Muistio

22.6.2021

VN/10224/2020
VN/10224/2020-MMM-10

Puumarkkinatyöryhmän kokous 2021/03/10 (1/2021) muistio

Aika 10.3.2021 klo 10.00–12.00

Paikka Teams-etäyhteyksin

Osallistujat Jari Leppä, pj. 10.05–11.25
Tuula Packalen, pj klo 10.00–10.05 ja 11.25–12.03
Marja Kokkonen (10.20–)
Sami Oksa
Ari Eini
Juha Hakkarainen
Karoliina Niemi
Simo Jaakkola
Taneli Kolström
Jussi Kumpula
Karoliina Muukkonen
Sari Sontag (10.50–)
Kai Merivuori
Rauno Numminen
Satu Härkönen
Henrik Nieminen
Eija Vallius
Timo Leirimaa
Satu Rantala, siht.

Asiantuntijat Teemu Seppä, MMM (10.45–)
Teppo Säkkinen, TEM
Annukka Kimmo, MMM (10.30–)

1 Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen (liite 1)

Kokouksen puheenjohtajana aloittanut Tuula Packalen avasi kokouksen. Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

29 516 001
35 829 516 001

kirjaamo@mmm.fi

2 Ajankohtaiskatsaus, ministeri Leppä

Kokouksen puheenjohtajaksi saapunut ministeri Leppä aloitti ajankohtaiskatsauksensa todeten, että vuosi vaikeaa korona-aikaa on nyt jo takana. Talous ei ole sukeltanut niin pahasti kuin pelättiin. Nyt on mahdollisuuksia saada talous kasvuun. Metsäalalla on ratkaisijan rooli ja uudet investoinnit ovat siitä viestinä ja esimerkkinä myös muille toimijoille. Koronapandemian vaikutukset metsäsektoriin ovat olleet kaksijakoiset. Koronasta johtuvien kysyntämuutosten ohella Suomen metsäteollisuustuotteiden tuotanto- ja vientimääriin vaikuttivat alkuvuoden 2020 työtaistelutoimet sekä tuotantolaitosten seisokit. Kaikkiaan vuoden 2020 runkopuun hakkuut jäivät aiempia vuosia alemmalle tasolle. Toisaalta etenkin sahateollisuus kärsi ajoittaisesta raaka-ainepulasta syksyn heikkojen korjuulosuhteiden vuoksi. Onneksi talvi hyvine korjuukeleineen on nyt helpottanut korjuuta. Kaikkiaan operatiiviseen puun hankintaan, korjuuseen ja kuljetukseen koronapandemialla ei ole ollut Suomessa olennaista vaikutusta. Voimme olla ylpeitä siitä, että koko luonnonvara-ala on selvinnyt poikkeusaikoina hienosti.

Euroopan unionin päätöksenteossa on viime vuosina korostunut ilmastonmuutoksen hillintä, biodiversiteetin suojelu ja ympäristön pilaantumisen ehkäisy. Tämä on heijastunut EU:n pitkän aikavälin toimintasuunnitelmiin ja jäsenmaita sitovaan sääntelyyn. Ministeri totesi, että vaikuttaminen on erittäin tärkeää, jotta päätökset ovat järkeviä ja mahdollistavat metsätalouden jatkumisen. Metsät ovat ratkaisu ja me pystymme tekemään monia asioita yhtä aikaa metsissä. Viedään koko ala yhdessä tätä viestiä, kannusti ministeri. LULUCF-erillisjousto toteutui niin kuin oli luvattu. Uusissakin LULUCF-laskelmissa pitää luonnontieteellisen tiedon olla ratkaisevassa asemassa.

Kansallisella tasolla valmistellaan metsiin välillisesti liittyviä asioita kuten maankäyttö- ja rakennuslain sekä luonnonsuojelulain merkittäviä uudistuksia. Uudistuksilla ei pidä vaikeuttaa metsäalan toimintaa.

Energiakäyttöön tarvitaan lisää kotimaista pienpuuta turvetta korvaamaan. Energiateollisuuden hankinnat ratkaisevat, mistä energian raaka-aine ostetaan. Ministeri haastoi metsäalaa kotimaisen energiapuun hankintaan. Huoltovarmuutta ei ole se, että haketta tuodaan ulkomailta, vaan se, että hankintaketjut toimivat kotimaassa. Kasvavan tarpeen tulisi näkyä energiapuumarkkinoilla.

Ajankohtaiskatsauksen jälkeen keskustelussa tuotiin esiin tarpeet toimintaympäristön vakauteen ja uusiutuvien raaka-aineiden kestävä käytön turvaamiseen. Todettiin, että vaikka markkinat ovat myönteiset ja kysyntää on, tulee haasteita poliittisesta päätöksenteosta sekä EU:sta että kotimaasta. Tuotiin esille myös logistiikan jatkuvasti nousevat kustannukset. Raskaalle liikenteelle kaivattiin kilpailukykyistä biopolttoainetta.

Ministeri totesi vastauksessaan, että toimintaympäristön tulee olla vakaa eikä poliittista epävarmuutta tule luoda. Hän lupasi edistää vakautta kaikin tavoin ja totesi, että on vakauden ja hyvän lopputuloksen kannalta on tärkeää noudattaa hallitusohjelmaa. Jotta saadaan aitoja hyötyjä, tulee toimissa edetä riittävän rauhallisesti. Riskinä on kiirehtiessä se, että kustannukset nousevat ja ilmastohyötyjä ei saada. Tarvitaan myös uusia teknologioita. Vaikka biokaasun konvertiotuki raskaalle liikenteelle toimii hyvin, on vielä monia asioita ratkaisematta. Vaikka uudet ratkaisut ovat jo näköpiirissä, on vielä pärjättävä fossiilisilla polttoaineilla, sekoitteilla ja biokaasulla.

3 Tiedoksi markkinakatsaukset (liite 2, 3 ja 4)

Tuotiin tiedoksi Suomen metsäkeskuksen katsaus hakkuuaikomuksiin ja vuoden 2020 kemeravarojen käyttöön (liite 2), Metsäteollisuus ry:n puumarkkinakatsaus (liite 3) sekä Sahateollisuuden tilannekatsaus (liite 4). Käydyssä keskustelussa todettiin puumarkkinan olevan nyt vahva ja näkymien olevan myös sahoilla hyvät. Keskusteltiin ajankohtaisista markkinakysymyksistä. Palattiin yhä poliittiseen toimintaympäristöön ja sen hyvin merkittäviin haasteisiin. EU:ssa on käynnissä lukuisia hankkeita ja kriteerejä kestäväälle metsätaloudelle. Toivottiin vahvaa metsäsektorin edunvalvontaa, jotta hallinnollinen taakka ei kasvaisi kestävämmäksi ja metsätalouden harjoittaminen vaarantuisi. Myös kotimaassa

valmisteltavat lait uhkaavat viedä elinkeinon harjoittamisen mahdollisuuksia. Tuotiin esiin kestävyystavoitteiden, luontoarvojen sekä metsätalouden harjoittamisen yhteensovittamishaasteita. Samoin tuotiin esiin myös maanomistajien ja toimijoiden huoli suojelualueiden ulkopuolisista imagollisista ns. hiljaisista suojeluvyöhykkeistä. Toivottiin laajasti, että metsäbiotalouden hyödyt tunnustettaisiin ja tunnustettaisiin, jotta metsätalouden toimintaedellytykset kehittyisivät. Toivottiin, että politiikkavaikutuksia tarkastellaan myös seuraavassa kokouksessa.

Keskusteltiin EU-tuomioistuimen Ruotsia koskevasta kesähakkuita koskevasta päätöksestä. Todettiin, että Ruotsin kansallinen lainsäädäntö on erilainen kuin Suomen, joten johtopäätöksiä lintudirektiivin tulkintaan Suomessa tästä ei voi tehdä. Lisäksi keskusteltiin vielä kemeravarojen käytöstä metsäteiden kunnostukseen. Metsäteiden kunnostukseen ei ole suurimmassa osassa Suomen kuntia käytetty lainkaan kemeravaroja. Olisi hyvä tietää, tehdäänkö näissä kunnissa tienparannusta lainkaan vai täysin omin varoin ja onko työn laatu riittävä. Todettiin, että metsätiet ja suometsien hoito ovat työlajeja, joita alisuoritetaan. Yli 80 % kemeratuista käytetään nuoren metsän hankkeisiin. Ympäristötuki käytetään kokonaisuudessaan.

4 Nuorten metsien hoitorästeistä pienpuuta turvetta korvaavaksi energiaksi, Teppo Säkkinen, TEM (liite 5)

Erityisavustaja Teppo Säkkinen esitteli kotimaisen energiapuun saatavuuden ja käytön tilannekuvaa sekä edistämistoimia tilanteessa, jossa turpeen energiakäyttö vähenee odotettua ja myös asetettua tavoitetta nopeammin. Säkkinen haastoi puumarkkinatyöryhmää keskustelemaan heijastevaikutuksista puumarkkinoilla sekä puupohjaisen energian saatavuuden edistämisestä toimivilla puumarkkinoilla.

Käydyssä keskustelussa tuotiin esiin erilaisten tukijärjestelmien ongelmat tasapainoisten ja tasapuolisten markkinoiden ylläpitämisessä. Tukien pidettiin hyvänä olla muodoltaan loppukäytöneutraaleja. Pohdittiin myös kokonaan markkinaehtoista toimintaa. Päästökauppa ohjaa markkinoita hyvin vahvasti. Harva osasi ennustaa päästökaupan hinnan siirtymistä viime syksynä tälle tasolle. Keskusteltiin mahdollisuuksista vaikuttaa päästökauppaan ja verotukseen. Todettiin kuitenkin, ettei vaikutusmahdollisuuksia päästökauppaan nyt ole.

Huoli puun saatavuudesta on joillakin alueilla todella suuri. Toisaalta näyttää siltä, että energiaa ostavat asiakkaat ovat täyttäneet tuontipuun varastonsa, eikä energiapuun kaupan ja korjuun tilastoissa näy mitään muutosta. Kaivattua nostetta kotimaiseen energiapuumarkkinaan ei siis ole syntynyt. Samoin tuoreen metsänhoitoyhdistyksille tehdyn kyselyn tulokset kertovat, ettei metsähakkeen kysyntä ole pakkastalvesta huolimatta lisääntynyt.

Kaivattiin energiapuulle ja tukipolitiikalle näkymää jo vuotta 2023 pidemmälle. Pohdittiin, ollaanko energiapuutukia ajamassa kokonaan alas vuoden 2023 jälkeen vai onko tarkoitus, että pienpuun korjaamista tuetaan jollain muulla elementillä kuin uudella kannustejärjestelmällä. Toivottiin myös, että Metkan jatkotyössä vielä analysoidaan sekä tukivaihtoehto/vaihtoehdot että markkinavaihtoehto. Kiitettiin kemeran lisärahoitusta, jolla kannustetaan nuorten metsien hoitoon ja energiapuun korjuuseen. Pidettiin hyvänä, että nuorten metsien aktiivisella hoidolla ja energiapuun aktiivisella hankinnalla saadaan pitkällä aikavälillä kasvatetuksi järeämpää puuta. Todettiin, että ei ole tarkoituksenmukaista ohjata polttoon jalostuskelpoista puutavaraa. Todettiin, että toiminnan tehostamiseksi tarvitaan metsä-, luonto- ja asiakastietoa. Metsäkeskuksen tulee edistää sitä, että myös yritysneuvojat hyödyntävät avoimia metsävaratietoja. Kohdennetulla markkinoinnilla voidaan edistää energiapuun markkinoille saamista.

Keskustelun päätteeksi Säkkinen kiitti puheenvuoroista ja lupasi hyödyntää jatkovalmistelussa käytyä keskustelua. Hän myös totesi, että joissakin asioissa on myös ristiriitaisia näkemyksiä. Toivoi, että kotimaisia hankintaketjuja kyettäisiin vahvistamaan. Laittamalla tieto töihin voitaisiin saada nykyistä paremmin myös kotimaiset yrittäjät tähän työhön kiinni.

5 Taksonomia-asetus ja metsäala, Teemu Seppä, MMM (liite 6)

Teemu Seppä piti esityksen taksonomia-asetuksesta ja metsäalasta. Keskusteltiin taksonomiasta ja sen vaikutuksista käytännön metsätalouden harjoittamiseen. Todettiin, että Suomi on herättänyt muut jäsenmaat taksonomiakysymyksiin. Nyt ainakin 12 jäsenmaan kannat ovatkin melko lailla yhtenäiset. Pidettiin asetusta metsäteollisuudelle sekä metsänomistajille kestävämmänä. Tuotiin esiin metsänomistajien heikentyvä asema erityisesti lähtötilanteissa, joissa yksittäisellä tilalla olisi runsaasti varttuneita metsiä. Pohdittiin ilmastohyötyanalyysin aikajännettä sekä tarkastelutasoa, jonka nähtiin olevan maatasolla mielekkäämpi kuin tilatasolla. Todettiin vielä, että komission on helppo todeta, ettei asetus syntyessään olisi velvoittava.

6 Muut asiat

Ei muita asioita.

7 Tiedoksi (liite 7)

Puumarkkinatyöryhmän jäsenmuutokset 2019–2021.

8 Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään tiistaina 22.6.2021 klo 8–10 Teams-etäkokouksena.

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.03.

Liitteet	Liite 1 Muistio_Puumarkkinatyöryhmä 4-2020 Liite 2 Hakkuuaikomukset ja kemera SMK 10.3.2021 Liite 3 Puumarkkinakatsaus Metry 2021 03 10_Niemi Liite 4 Sahateollisuus tilannekatsaus Merivuori Liite 5 Kotimaisen energiapuun edistäminen, Säkkinen Liite 6 Kestävä rahoitus 10.3.202 Seppä Liite 7 Puumarkkinatyöryhmän jäsenten ja varajäsenten muutokset
Jakelu	Puumarkkinatyöryhmän jäsenet
Tiedoksi	Puumarkkinatyöryhmän varajäsenet